

Lovforslaget derefter i højere Grad fremtræder som et direkte Supplement til den gældende Lov af 30. Juni 1919 om Fæstegodsets Overgang til Selveje og om Brug af Huse paa Landet. Som Lovforslaget forelaa ved første Behandling, havde det følgende 2. Formaal: 1) at sikre de i Loven af 30. Juni 1919 omtalte Lejere og Forpagtere en fortsat Brugsret for de af dem hidtil drevne Brug og 2) at skabe Mulighed for, at de under fornævnte Lov hørende Fæstere, Lejere og Forpagtere kunde udpege et af deres Børn, Stifbørn eller Svigerbørn til at drive Bruget efter deres Død, med andre Ord at sikre Bruget for Slægten. Navnlig det sidstnævnte Formaal mødte stærk Modstand i Udvalget. Det vandt ikke almindelig Tilslutning, og det lykkedes ikke heller at skabe et Flertal for det. Jeg hører til dem, som gerne havde set, at ogsaa denne Opgave var blevet løst, og jeg mener, at der baade ud fra almen menneskelige og ud fra samfundsøkonomiske Betragtninger kan anføres stærke Grunde for dette Ønskes Berettigelse. Der er f. Eks. under den langvarige politiske Kamp om Fæstegodset, i Tidernes Løb navnlig fra de gamle Bondevenners, fra de gamle Venstremænds Side baade i og udenfor dette Ting fremført stærke saglige agronomiske Begrundelser for at sikre Slægten Fordelene ved Fædrenes gode Indsats i Jordens Opdyrkning. Da Modstanden imidlertid synes uovervindelig, har vi i det foreliggende Ændringsforslag foreløbig opgivet dette Formaal og indskrænker os til det unægtelig ogsaa i Øjeblikket mest paatrængende nødvendige: at skabe større Betyggelse og større Sikkerhed for de Husmænd, der som Lejere eller Forpagtere har deres Brug paa det begrænsede Aaremaal af 8 Aar, der er fastsat i Loven af 1919. Der er herom opnaaet Enighed mellem Flertallet, som stiller det under Nr. 1 anførte Ændringsforslag. § 1 i dette Ændringsforslag gaar ud paa, at ved Udløbet af Leje- eller Forpagtningstiden har Brugerne af de i den nævnte Lov omhandlede Huse Ret til at kræve Brugsforholdet fornyet indtil 1. April 1935. Kan der ikke opnaas Enighed mellem Ejer og Bruger om den fremtidige Brugsafgift, fastsættes denne af en Kommission, som ligeledes er omtalt i Loven af 1919. Dog bør her bemærkes Bestemmelsen om, at Afgiften ikke maa overstige 4 pCt. af den Skyldværdi, som Ejendommen til enhver Tid er ansat til. Disse Bestemmelser i Lovforslagets § 1 falder nøje sammen med de Bestemmelser, som findes i den nugældende Lovs § 18, 3die Stykke, men Bestemmelsen

der er tidsbegrænset til 1. April 1927. § 1, saaledes som den foreligger her i Ændringsforslaget, er da i Virkeligheden kun en Forlængelse af en Beskyttelsesbestemmelse i den gældende Lov. Som Paragraffen foreligger, er den Udtryk for et Kompromis. Mine Meningsfæller og jeg havde gerne ønsket, at Paragraffen skulde være affattet noget anderledes. Vi havde ønsket, at den højeste Afgift maatte være 4 pCt. minus det Beløb af Ejendommens Værdi, som skyldes de af Brugeren udførte Forbedringer. Vel er det saaledes, at 4 pCt. maa siges at være en rimelig Afgift for en ny Mand, der gaar ind til et Brug, men er det en ældre Bruger, der skal have sin Kontrakt fornyet, og har denne Bruger gennem sin Indsats, enten det gælder Arbejde eller det gælder Kapital, i en væsentlig Grad bidraget til at forøge Brugets Værdi, saa er der jo noget urimeligt i, at han foruden den Rente, han eventuelt kommer til at svare af de Penge, han har laant til at forøge Brugets Værdi med, tillige skal svare en betydelig højere Afgift til Ejeren som Følge af de af ham selv udførte Forbedringer. Der kunde imidlertid ikke opnaas Enighed om dette Forslag, og jeg trøster mig saa til at henvise til den Bestemmelse, der findes i Paragraffen, og som siger: Kan der ikke opnaas Enighed mellem Ejer og Bruger om den fremtidige Brugsafgift, fastsættes denne af den i Lov af 30. Juni 1919 § 17 omhandlede Kommission. Jeg lægger megen Vægt derpaa, fordi en Bruger, som ønsker at faa sin Kontrakt fornyet, og som har øvet en saa betydelig Indsats i Brugets Værdi, som der her forudsættes, hvis han ikke kan blive enig med Ejeren, altid vil kunne henvise Spørgsmaalet til denne Kommissions Afgørelse, og man maa sikkert gaa ud fra, at Kommissionen, naar den bestaar af sundt og fornuftigt tænkende Mennesker, vil tage Hensyn til den Indsats, som Lejeren har ydet. Jeg vil derfor understrege denne Bestemmelses Betydning, idet jeg i øvrigt fremhæver, at Afgiften under ingen Omstændigheder kan stige *over* de 4 pCt.

§ 2 i Ændringsforslaget er en ikke uvæsentlig Indrømmelse til Ejeren, en Indrømmelse, som ikke findes i den nuværende Lov. Den bestemmer, at Ejeren kan nægte at indgaa paa en Fornyelse af Brugsforholdet, saafremt han selv ønsker at bebo eller drive Bruget, eller saafremt han ønsker at overdrage denne Ret til et af sine Børn, Svigerbørn eller Stifbørn, og endelig kan han ogsaa nægte at forny Brugsforholdet, hvis han paa anden Maade ønsker at disponere over Ejendommen; men i saa Tilfælde